

Samenvatting

1 De wereld in Nederland

Import is heel belangrijk voor Nederland.

Voordelen van import voor de Nederlandse consument zijn:

- de grote variatie in producten en diensten;
- de concurrentie tussen Nederlandse en buitenlandse bedrijven.

Voordelen van concurrentie voor de consument zijn:

- de steeds betere kwaliteit van de producten;
- de voordelige prijs van de producten.

Sommige bedrijven in Nederland profiteren van een daling van de import. Als de import daalt, stijgt bij deze bedrijven:

- de productie;
- de winst;
- de werkgelegenheid.

Nederlandse fabrikanten importeren veel grondstoffen.

De verwerking van deze grondstoffen betekent voor Nederland:

- winst;
- werkgelegenheid.

Hoe hoger de importquote, hoe belangrijker de import voor de economie.

2 Nederland exportland

De export van producten is belangrijk voor de Nederlandse economie.

Bij een hogere export door Nederlandse bedrijven:

- stijgt de productie in Nederland;
- stijgt de winst in Nederland;
- stijgt de werkgelegenheid in Nederland.

De toename van de productie kan tot meer milieuvervuiling leiden.

Nederlandse bedrijven kunnen hun concurrentiepositie ten opzichte van het buitenland versterken door te investeren.

Door investeringen kunnen bedrijven:

- de prijs van hun producten verlagen;
- de kwaliteit van hun producten verbeteren.

De export van Nederlandse bedrijven stijgt door een goede marketingmix van:

- productbeleid (bijvoorbeeld een goed assortiment);
- prijsbeleid (bijvoorbeeld lagere prijzen);
- plaatsbeleid (bijvoorbeeld verkoop in landen waar Nederlandse producten populair zijn);
- promotiebeleid (bijvoorbeeld reclamecampagnes);

- presentatiebeleid (bijvoorbeeld inspelen op cultuur van andere landen);
- personeelsbeleid (bijvoorbeeld personeel dat buitenlandse talen goed beheerst).

Het belang van export voor de economie wordt aangegeven door de exportquote. Hoe hoger de exportquote, hoe belangrijker de export voor de economie.

3 Internationale handel

Door internationale arbeidsverdeling:

- ontstaat internationale handel;
- kan de welvaart stijgen.

Internationale arbeidsverdeling ontstaat bijvoorbeeld door:

- verschil in natuurlijke omstandigheden tussen landen;
- verschil in technische kennis tussen landen.

De internationale handel van Nederland bestaat:

- voor een groot deel uit goederen;
- voor een klein deel uit diensten.

Nederland heeft meer uitvoer dan invoer. Hierdoor:

- is er een overschot op de betalingsbalans;
- is de dekkingsgraad hoger dan 100%.

De dekkingsgraad is: $\text{uitvoer} : \text{invoer} \times 100$

Nederland handelt:

- meer met buurlanden dan met andere landen;
- meer met de Europese Unie dan met de rest van de wereld.

Het belang van de internationale handel is:

- groter bij een open economie, dan zijn de importquote en exportquote hoog;
- kleiner bij een gesloten economie, dan zijn de importquote en exportquote laag.

Nederland heeft een open economie. Veel internationale handel bestaat uit de doorvoer van producten van en naar andere EU-landen.

4 Binnen de EU

Binnen de Europese Unie is er vrijhandel.

Tussen de lidstaten van de EU is er vrij verkeer van:

- goederen;
- diensten;
- personen;
- kapitaal.

Door het vrije verkeer van goederen en diensten is:

- de concurrentie tussen ondernemingen in de EU toegenomen;
- de internationale handel tussen de landen van de EU toegenomen.

Concurrentie is gunstig voor de consumenten. Daarom zijn kartels verboden door de EU.

Voor Nederland betekent de toename van de internationale handel:

- een stijging van de export en import;
- een stijging van de productie;
- een stijging van de werkgelegenheid.

Grote bedrijven vestigen zich vaak in landen met gunstiger omstandigheden om hun concurrentiepositie te behouden of te verbeteren.

5 Vreemd geld

Nederland is lid van de Europese Monetaire Unie (EMU). De euro is de munteenheid binnen de EMU (de eurozone).

Manieren om vreemde valuta te verkrijgen:

- euro's wisselen bij een bank in Nederland;
- buiten de eurozone geld opnemen met je betaalpas;
- buiten de eurozone geld opnemen met je creditcard.

Bij banken kun je ook vreemde valuta inwisselen voor euro's.

Rekenen met vreemde valuta gaat als volgt:

- prijs in euro's = vreemd geld × wisselkoers (€ per dollar, kroon, enzovoort)
- vreemd geld = euro's : wisselkoers (€ per dollar, kroon enzovoort)

Bij veel bedrijven buiten de eurozone kun je betalen met:

- je betaalpas;
- je creditcard.

Geld wisselen brengt transactiekosten met zich mee.

6 De eurozone

In de eurozone (Europese Monetaire Unie) betaalt iedereen met euro's.

Voordelen van de euro binnen de eurozone zijn:

- geld wisselen is niet nodig;
- prijzen vergelijken is gemakkelijk;
- geen stijging of daling van de wisselkoers.

Nadeel van de euro binnen de eurozone:

- De eurolanden moeten hun economisch beleid op elkaar afstemmen.
- Eurolanden moeten zich houden aan de afspraken van de EMU.

De regeringen van de eurolanden willen geen grote staatsschuld of grote tekorten op hun rijksbegroting.

De Europese Centrale bank (ECB):

- bewaakt de waarde van de euro;
- kan de inflatie bestrijden door de rente te verhogen;
- zorgt met de nationale centrale banken in de EMU voor een goed en soepel betalingsverkeer in de eurozone.

Door een stijging van de wisselkoers van vreemde valuta uitgedrukt in euro's:

- stijgen de importprijzen;
- betalen consumenten meer voor geïmporteerde producten;
- gaat de import omlaag;
- dalen de exportprijzen;
- stijgt de export;
- stijgt de werkgelegenheid.

Een daling van de prijs van vreemde valuta in euro's heeft tegengestelde effecten.

7 De EU en de rest van de wereld

Bij binnenkomst in de EU controleert de douane:

- de personen en hun bagage;
- de ingevoerde goederen.

De EU beschermt de eigen industrie en landbouw door protectie.

Vormen van protectie:

- invoerrechten;
- contingentering (met een importquotum).

De invoerrechten:

- zijn in alle lidstaten van de EU gelijk (gemeenschappelijk buitentarief);
- vervallen bij kleine bestellingen via internet.

Gevolgen van invoerrechten zijn:

- de import daalt;
- de binnenlandse productie stijgt;
- de binnenlandse werkgelegenheid stijgt;
- producten worden duurder.

Samenvatting

1 Leven in armoede

Armoede heeft nare gevolgen voor de inwoners van ontwikkelingslanden.

Nare gevolgen zijn bijvoorbeeld:

- een lage koopkracht;
- ondervoeding;
- een lage gemiddelde leeftijd;
- analfabetisme;
- werkloosheid;
- een beperkte technische ontwikkeling;
- sociale en politieke onrust.

Armoede is een hardnekkig verschijnsel, want armoede leidt tot armoede (dit is een vicieuze cirkel).

De inkomensverdeling in ontwikkelingslanden is zeer ongelijk:

- een klein aantal inwoners is heel rijk;
- de overige inwoners zijn straatarm.

2 Bevolkingsgroei en welvaart

De welvaart van een land wordt bepaald door:

- het nationaal inkomen per hoofd van de bevolking;
- de onbetaalde productie en de zelfvoorziening;
- de voorzieningen, zoals het aantal artsen en scholen;
- de inkomensverschillen;
- de koopkracht van het inkomen.

Bij lage prijzen kun je meer van je inkomen kopen dan bij hoge prijzen.

Het nationaal inkomen per hoofd van de bevolking:

- daalt als de bevolking sneller groeit dan het nationaal inkomen.

Het verschil in welvaart tussen ontwikkelingslanden en rijke landen leidt tot:

- immigratie in de rijke landen;
- emigratie uit de arme landen.

3 Oorzaken van armoede

Oorzaken van armoede in de ontwikkelingslanden zijn:

- een ongunstig klimaat;
- onvruchtbare grond;
- gebrek aan kennis;
- gebrek aan technische ontwikkeling;
- natuurrampen;
- oorlogen;
- invoerrechten van andere landen;
- armoede.

Armoede leidt tot armoede (er is sprake van een vicieuze cirkel).

Invoerrechten van de Europese Unie leiden tot:

- minder welvaart in ontwikkelingslanden;
- behoud van werkgelegenheid in de EU.

4 De handel in grondstoffen

Grondstoffen en andere producten hebben:

- een hoge prijs als de vraag groter is dan het aanbod;
- een lage prijs als de vraag kleiner is dan het aanbod.

De wereldmarktprijzen van veel grondstoffen zijn instabiel.

Landen met een eenzijdige economie (bijvoorbeeld monocultuur) zijn gevoelig voor dalende exportprijzen.

Gevolgen van lage exportprijzen:

- een ongunstige ruilvoet;
- lage lonen;
- een lage welvaart.

Een grondstoffenfonds kan de prijs van een grondstof stabiel maken.

De grondstof wordt door een grondstoffenfonds:

- opgekocht en opgeslagen bij een dalende prijs;
- uit de voorraad genomen en verkocht bij een stijgende prijs.

Problemen van een grondstoffenfonds zijn:

- de aankoop van grondstoffen kost veel geld;
- de opslag van grondstoffen kost veel geld;
- wanneer de prijzen laag blijven, worden de kosten onbetaalbaar.

Bij sommige producten vernietigen producenten een deel van de oogst als het aanbod groot is en de prijs daardoor laag.

5 Een land in ontwikkeling

Gevolgen van de lage lonen in de ontwikkelingslanden zijn:

- een lage welvaart van de werknemers;
- goedkope productie door bedrijven;
- stijgende export;
- stijgende werkgelegenheid;
- buitenlandse investeringen (vestigingen van multinationals);
- lage belastinginkomsten van de overheid.

Gevolgen van de lage belastinginkomsten in ontwikkelingslanden zijn:

- noodzakelijke voorzieningen ontbreken;
- hoge schulden aan de rijke landen.

Door de schulden moeten de ontwikkelingslanden rente en aflossing betalen.

Rijke landen kunnen de ontwikkelingslanden helpen door:

- schulden kwijt te schelden;
- geld uit te lenen tegen zachte voorwaarden.

Voorbeelden van zachte voorwaarden zijn:

- een lage rente;
- uitstel van de aflossing van een lening.

Het IMF (Internationaal Monetair Fonds) helpt arme landen met schuldproblemen als ze aan de eisen van het IMF voldoen.

6 Ontwikkelingssamenwerking

Er zijn diverse soorten ontwikkelingssamenwerking:

- noodhulp;
- structurele hulp;
- vermindering van de invoerrechten.

In de WTO (Wereldhandelsorganisatie) onderhandelen landen over de invoerrechten.

Voorbeelden van noodhulp:

- opvang van vluchtelingen;
- hulp bij herstel van het land.

Voorbeelden van structurele hulp:

- geld voor irrigatieapparatuur;
- overdracht van kennis over betere landbouwmethoden.

Ontwikkelingssamenwerking gebeurt in de vorm van gebonden hulp en ongebonden hulp.

Gebonden hulp is gunstig voor:

- de werkgelegenheid in Nederland;
- de winst van Nederlandse bedrijven.

Ongebonden hulp is gunstig voor:

- ontwikkelingslanden, zij kunnen eigen keuzes maken.

Ontwikkelingssamenwerking gebeurt als:

- bilaterale hulp (rechtstreeks aan ontwikkelingslanden);
- hulp via internationale instellingen.

Internationale instellingen zijn:

- VN (Verenigde Naties) (bijvoorbeeld: armoedebestrijding, opvang vluchtelingen);
- Wereldbank (bijvoorbeeld: leningen, armoedebestrijding);
- IMF (Internationaal Monetair Fonds) (bijvoorbeeld: hulp bij betalingsproblemen).

Door lagere Europese invoerrechten op producten uit ontwikkelingslanden:

- stijgt de werkgelegenheid in ontwikkelingslanden;
- daalt de werkgelegenheid in de Europese Unie.

De Europese Unie (EU) sluit handelsovereenkomsten met ontwikkelingslanden:

- over lagere invoerrechten;
- over minder contingentering.

7 (N)iets voor jou?

Veel Nederlanders helpen mee bij het oplossen van problemen van ontwikkelingslanden.

Dit gebeurt op de volgende manieren, ze:

- geven geld;
- kopen goederen en diensten uit ontwikkelingslanden;
- kopen producten met het Fairtrade keurmerk;
- kopen geen producten die gemaakt zijn door jonge kinderen;
- beleggen geld in fondsen die geld uitlenen aan kleine ondernemers in ontwikkelingslanden (microkrediet);
- werken in ontwikkelingslanden;
- stemmen op politieke partijen met goede ideeën over ontwikkelingssamenwerking.

De grondstoffen van producten met het Fairtrade keurmerk:

- zijn onder goede arbeidsomstandigheden geproduceerd;
- zijn voor een redelijke prijs aangekocht.